

ליל אבדנה של עצמאות ישראל

אבו עגילה:

סכנין בגב

אותם החיילים הרגילים להימצא במקום כזה: אפסנאים, שרותי מטה, חיילי-כסאות. כיבוש המקום נראה קל.

כל זה היה ברור למפקד שעמד אותו ערב מול אל-עריש. הוא יכול היה להיות מרוצה מאד, על אף עייפותו. ניתוק מוחלט של ה-צבא המצרי, כיתורו או הברחתו — זה היה הנצחון הסופי, השלום הפורמלי, שיחרור הנגב כולו.

אולי אף יותר מזה: זה היה, אולי, כיבוש שו של חצי-האי סיני כולו, הרחבת תחום השליטה של המדינה עד לתעלת-סואץ, כע-רבון לשלום.

הכל הוכן להתקפה האחרונה, הסופית, עם עלות השחר.

ואז באה הפקודה: להיסוג מיד אל מעבר הגבול הבינלאומי.

פקד החזית לא יכול היה לדעת, כי אותו רגע, מה הניע את ההנהגה להוציא את הפקודה שסימרה את שערותיו המסולסלות. הוא רק ידע שזוהי שואה שאין כלל להעריכה. אולי האמין כי ההנהגה הי פוליטית לא הבינה מה המצב בחזית, לא הבינה מה היא עושה.

תוך דקות מעטות התגבשה החלטתו: הוא (המסך מעבר לעמוד)

צבאו בכיס, תלוי בחסדי צה"ל (כמו בפאי לוגיה) או לנסות להסתלק כרגע האחרון דרך הדיונות של שפת-הים (כמו במגדל-אשקלון).

א-בו-עגילה נכבשה ב-29 בדצמבר. כי רגע זה נמצאו כוחות-התור של צה"ל כ-40 קילומטרים מעבר לגבולות פלשתינה, 190 ק"מ מאיסמעיליה, בתעלת-סואץ.

המביצע, אחת הפעולות הצבאיות המזהירות של הדור גם בקנה-מידה בינלאומי, נשא עליו את חותמו של מפקד צעיר ונועז. כוח אחד נע מניצנה בדרך הישרה, לאורך הגבול הבינלאומי, לרפיח. הוא הבטיח את שדה המערכה מצפון. אותה שעה נעו כוחות מהירי רים מאבו-עגילה דרומה, מרחק של שבועים קילומטרים נוספים, לעבר שדה-התעופה שי מטוסיו הסרידו את המביצע. פשיטות אלה הבטיחו את שדה-המערכה מדרום.

אולם הכוח המכריע נע מערבה, לא-עריש. שדה-התעופה נכבש ב-דרך מוגן מצפון ומדרום. נע ה-חוד במהירות רבה לעבר המטרה. הנצחון היה מובטח לחלוטין. כי-בוש אל-עריש היה נצחון מכריע, השמדת הצבא המצרי הלוחם.

באל-עריש לא היה שום כוח מצרי לוחם. היה זה בסיס עורפי, רחוק מאחורי החזית המצרית בקו עזה-רפיח, והיו מצויים בו רק

מצריים בדרום הנגב. המטרה העיקרית היתה עוגיה אל-חפיר (ניצנה). אחרי התקפת-הסחה על עזה והפגזה של רפיח, במיבצע ש-כולו תנועה, אפתעה והסחה, נכבשה ניצנה יחד עם כל המשלטים בדרך, ביום ה-27 בדצמבר.

ברגע זה מסר הגורל למפקד החזית, יגאל אלון, את ההודמנות הנדירה הניתנת למצ-ביא רק פעם אחת בחייו: להוכיח את גודל-לתו הצבאית עלידי ניצול מהיר של נצחון. אלון, אז בן 30, לא התמהמה.

מניצנה מוביל כביש אחד דרומה, לאבו-עגילה, בחצי-האי סיני. משם מסתעף שביל אחד דרך כונתילה לאילת, כביש שני דרומה, לתעלת-סואץ, ודרך מערבה, לאל-עריש.

אל-עריש היא הנקודה החשובה ביותר בחצי-האי סיני כולו, מבחינה גאוגרפית. לידה עברה הרכבת היחידה שקשרה את הצבא המצרי הלוחם, מסכיב לעזה ורפיח, עם עורפו ואספקתו. כיבוש אל-עריש היה מנתק את כל הכוח ברצועת עזה, את כל הצבא הקרבי המצרי.

כיבוש אבו-עגילה היה מעמיד את המטה המצרי בפני הברירה: או להשאיר את כל

הטם ניצנה נזכר בכתובת יוונית עתיקה.

מאורע המכריע ביותר בתולדות מדינת-ישראל אירע בדיוק לפני שש-שנים השבוע. בליל סילבסטר, ערב ראש-השנה הנוצרי, בשעה עשר וחצי בערב, קיב-לו כוחות צה"ל בלב חצי-האי סיני את ה-פקודה לנטוש את העמדות שנכבשו בקרב, ולחזור לשטחה של פלשתינה (א"י).

באבו-עגילה השאירו הלוחמים אחריהם קבר רענן. בקבר זה נקברו הפירות הפוליטיים שנקנו בדם הלוחמים בדרום; נקברו סי-כוי המדינה להשיג עצמאות ו-ש-זום בשנים הקרובות. כל אשר קרה במדינה ומסביב למדינה בשש-ה-שנים שעברו מאז, נובע במישרין ממה שקרה בליל אבו-עגילה.

פקד החזית ומפקד החטיבה עמדו ליד שדה-התעופה של אל-עריש, מרחק ששה קילומטרים מאל-עריש עצמה.

לבם צהל. בקרבנות מועטים, יחסית, קצר המביצע קציר שקשה היה אף לחלום עליו מראש. היעד שנקבע ללוחמים היה הרבה יותר צנוע.

מיבצע חורב, שהתחיל ביום הגיהומלד הנוצרי, אחרי דחייה קלה בגלל הגשמים, נע-רך לצורך מטרה פשוטה: להבטיח את באר-שבט מדרום עלידי חיסול המשלטים הי-